

CITATEN UIT " HET GENADEVERBOND" (DS J. LOUW -1934)

1. 'Israël had in de voorbereiding van de vervulling der belofte een eigen taak. Het Zaad zou, voorzover het vlees aangaat, een nakomeling van Abraham zijn. Langs de weg van Izaäk en Jacob (Israël) sonderde God het af en omtuinde het met de Wet, om het voor verwildering te bewaren.'

2. 'De verwerkelijking van de belofte met Abraham zou plaats vinden via de inschakeling van een deel van Abrahams natuurlijke nakomelingschap (een stamreeks van individuele personen, om bij Maria uit te komen -J.S.) en had niet een uitsluitend Israëlietisch karakter'

3. 'Als er van Abrahams Zaad gesproken wordt in verband met de belofte, dan wordt daarmee Christus bedoeld. In alle andere gevallen (dus wanneer het niet gerelateerd is aan de belofte J.S.) worden dan zijn natuurlijke afstammelingen bedoeld'

4. 'We moeten goed voor ogen houden dat er op de berg Sinaï wel iets anders gebeurde dan dat wat God aan Abraham had beloofd in Genesis 17, dat in zijn Zaad alle geslachten der aarde gezegend zouden worden.'

(In de brief aan de Galaten wordt heel duidelijk dat de betrekking die de Here God met Abraham aangaat twee totaal verschillende uitlopers heeft: een verbond naar de geest en een verbond in het vlees J.S.)

5. 'Er bestond tussen het Sinaïtische Verbond der Besnijdenis en de genaderijke beschikking Gods ten gunste van Abraham en zijn Zaad, slechts een zijdelingse betrekking.' 'Op de Sinaï wordt de Besnijdenis tot een nationaal volksverbond verheven'.

6. 'Ten onrechte geloofden de Joden, dat ze krachtens het verbond der Besnijdenis ook automatisch erfgenamen waren van de belofte'.

7. 'De Israëlieten waren afgezonderd om bewaarders (niet vanzelfsprekende rechthebbenden J.S.) te zijn van de belofte aan Abraham en Zijn Zaad geschonken.'

**DE CALVINISTISCHE VERBONDSBESCHOUWING
ONDER DE LOEP**

**J Schotanus
te Rhenen**

VOORWOORD

Meer dan vijftienhonderd jaar is de theologie beïnvloed door de misvatting dat de kerk het geestelijk Israël is. Vanuit de vervangingstheologie was het logisch dat er weinig onderscheid werd gemaakt tussen het oude en het nieuwe verbond.

De bijbel zelf geeft echter aan dat er naast de overeenkomsten tussen het oude- en het nieuwe verbond ook grote verschillen zijn.

In 2 Kor. 3:4-11 zet de apostel Paulus de zaak op scherp. Hij geeft aan dat het oude verbond een bediening des doods is, met letters op stenen gegrift. Van het nieuwe verbond zegt hij echter dat het van de Geest is en levend maakt.

Ook de brief aan de Hebreëen maakt ons in hoofdstuk 8 en 9 duidelijk dat er naast de overeenkomsten ook grote tegenstellingen zijn tussen het oude- en nieuwe verbond.

Wie bereid is Gods Woord te onderzoeken op de verschillen tussen deze twee verbonden komt tot verrassende ontdekkingen.

Met deze brochure wil broeder J. Schotanus ons helpen na te denken over deze kwestie, om zo te komen tot een visie, die de toets der Schrift kan doorstaan.

Ds. P. J. I. Passchier

De aanleiding tot het schrijven van deze brochure ligt mede in het feit dat we gaarne het wederzijds onbegrip zouden willen wegnemen. Dat onbegrip blijkt ook uit het artikel uit de Catechesant dat overgenomen is in het Veensch Kerkblad. Dit heeft nogal tot beroering geleid, vanwege de aanval op (het standpunt van) de baptisten. Het zal de lezer duidelijk worden dat de schrijver van het artikel in de Catechesant geen recht heeft gedaan aan de bijbelse principes en uitgangspunten. Ik heb geprobeerd om in weerwil van de kloof die er tussen de standpunten is, toch wel de mensen die dit soort gezichtspunten er op na houden niet los te laten. We zien overigens om ons heen dat de kloof tussen de bijbelse waarheden en de zogenaamde kerkelijke waarheden steeds meer overbrugd wordt onder bijbelgetrouwe christenen. Moge ook deze brochure daartoe dienen

J. Schotanus

HET VERBONDSDENKEN

Mede naar aanleiding van een artikel in de Catechisant te Veenendaal (ZIE APPENDIX) en de discussie in 'Vrijgemaakte kringen over 'bekering en wedergeboorte' willen we hierbij graag nadenken over de kerkelijke verbondsbeschouwing. Globaal genomen gaat het om de positie van de kinderen van gelovige ouders in de Kerk. Hoe ze beschouwd moeten worden. In de gereformeerde traditie zijn verschillende meningen. Er is een benadering, waarbij de kinderen stellig voorgehouden wordt, dat zij met de doop ingelijfd zijn in de Kerk op grond van het feit dat zij uit gelovige ouders geboren zijn. Dit is mede gebaseerd op een bepaalde uitleg van 1 Cor. 7:14.

Er is in de gereformeerde gezindte ook een enigszins andere benadering, die aan Gods vrije genade meer recht probeert te doen. Hierbij worden de kinderen beschouwd als kleine zondaren (nog onder het regime van de onwetendheid). Deze kinderen zal men door middel van het Evangelie dat in de opvoeding proberen duidelijk te maken, zodat ze bij het onderscheid der jaren weten welke weg leidt naar de verlossing uit genade door het geloof. Afhankelijk van het standpunt dat men inneemt zal men een (min of meer) bewuste bekering en wedergeboorte en de prediking daarvan in de Kerk wel of niet noodzakelijk achten. Bij deze laatste visie onder de Puriteinen was er vaak ook meer ruimte voor een ander zicht op een heilrijke toekomst voor Israël dan bij eerstgenoemde visie. In de geschiedenis heeft deze tak zich altijd min of meer verwant gevoeld aan de stroming die voorstanders waren van de doop op grond van een persoonlijk geloof. Wat de calvinistische verbondsbeschouwing betreft nemen we even als uitgangspunt een korte verklaring uit de catechismus gebaseerd op de Westminster Confessie:

"Het genadeverbond werd opgericht met Christus als de tweede Adam, en in Hem met al de uitverkorenen als Zijn zaad". De uitleg die daarbij gegeven wordt is dat er twee lijnen aangehouden worden. De eerste lijn is de lijn van de eerste Adam, die in de zonde viel en de tweede lijn is de lijn van Christus, de tweede Adam, met al de uitverkorenen als Zijn zaad. Men spreekt hierbij dan van een genadeverbond. Hierbij probeert men het hele heilsplan van God te verklaren binnen de structuur van een verbondssluiting. Er zijn bij serieuze bijbel-onderzoekers toch wel bedenkingen tegen deze calvinistische verbondsbeschouwing.

Het werkverbond en het heilsverbond (pactum salutis)

De opdracht aan Adam om de aarde te bebouwen wordt bij genoemde beschouwing gezien vanuit een bepaald schematisch verbondsdenken. Deze werkopdracht aan Adam ligt dan verankerd in het zogenaamde werkverbond. Dit werkverbond is dus van na de schepping en van voor de zondeval. Men baseert dit op Genesis 2:9, 15-17, zonder dat het woord Verbond in deze teksten voorkomt. Men associeert het met Hosea 6:7, waar over een verbond met Adam gesproken wordt. Onze bedenking hier is dat het uit het verband zeer twijfelachtig is dat het hier inhoudelijk over een verbond gaat in de ware betekenis van het woord en dat Adam ook gewoon met mens vertaald kan worden. Men stelt dat het verbond in Hosea in de genoemde verzen van Genesis impliciet aanwezig is. Vanuit dit schamele begin worden dan verder allerlei zaken in termen van een verbond verklaard. Door de ongehoorzaamheid van Adam werd dit verbond verbroken. De zondeval heet dan verbondsbreuk. Het heeft iets aantrekkelijks om allerlei Bijbelse gegevens binnen een bepaald verband te kunnen plaatsen. Zelfs de relatie tussen Vader, Zoon en Geest wordt vanuit deze beschouwing omschreven als een verbondsrelatie. Men spreekt dan van een pactum salutis (Heilsverbond), dat met de tweede Persoon van de Drie-eenheid werd opgericht en zijn verdere uitwerking krijgt in het genadeverbond, waarin dan ook de uitverkorenen besloten worden. Vandaar dat in genoemde catechismus ook gezegd wordt dat het Verbond met Christus is gesloten.

Het genadeverbond

Na de verbreking van het werkverbond treedt in deze zienswijze het genadeverbond in werking. Het vijftiende vers uit Genesis 3 is de eerste openbaring van dit verbond. Een belofte die onmiddellijk na de zondeval gegeven wordt. Het gaat er nu om of men zich in de lijn van de belofte bevindt of daarbuiten, in het domein van de slang. Deze twee gebieden worden gescheiden door een muur van vijandschap. Zo wordt er verder verbondsmatig in het Oude Testament structuur en richting gegeven. Het Verbond met Abraham komt voort en is aldus onderdeel van het genadeverbond.

Het gebeuren op de Sinai wordt hierbij gezien als een nadere specificatie van het genadeverbond tot aan de komst van Christus (het beloofde Zaad).

Daarna als de kop van de slang aan het Kruis is vermorzeld gaat het in dezelfde lijn van het verbond verder, uitgebreider en vollediger. Vanuit het Verbond met Abraham en dan via het Sinaitisch verbond wordt het toegepast op de Gemeente en krijgt zo haar voortzetting in de Kerk van Christus. Van voor de grondlegging der wereld wordt Christus gezien als Verbondshoofd, omdat Hij op grond van het Heilsverbond (achteraf gezien als tweede Adam), aan het hoofd staat van de lijn der belofte en tegelijkertijd de vervulling is van de belofte. Daarom kan beweerd worden dat de Kerk bestaat vanaf Adam tot aan de Jongste Dag (zie art 27 Nederlandse Geloofs Belijdenis. Wordt men geboren buiten de lijn van een gelovig geslacht, dan staat men buiten het verbond. Blijft men volharden in het spoor van de gevallen Adam dan blijft men buiten het Verbond (mede afgeleid uit Rom. 5:12-21). De bedenkingen zijn dat we hier te maken met een verbondsmatige benadering van de hele Bijbel, waarbij de verschillende verbonden ingeperst worden in dit ene genadeverbond, dat dan over de hele Bijbel heen en van daaruit over de hele kerk- en zendingsgeschiedenis heen komt te liggen. We komen deze verbondsbeschouwing overal in de wereld tegen waar we kerken van gereformeerde signatuur vinden. Het is een constructie die aansluit bij het filosofische en kerkelijke denken uit de Middeleeuwen en voldoet aan de behoefte naar samenhang en richting. De uitvinding ervan wordt zelfs een gouden greep beschouwd, omdat men zich gewoon niet voor kan stellen er zonder te kunnen in de gereformeerde theologie.

Het aantrekkelijke van het verbondsdenken

Op zichzelf hoeft er geen bezwaar te zijn tegen bepaalde constructies en formuleringen, zolang het de zaak maar verduidelijkt. Waar het hier echter om gaat is dat men in de loop der geschiedenis een oplossing zocht voor zaken waar de Bijbel zich niet zo duidelijk over uitsprak en waar men toch graag een Bijbels antwoord op wilde hebben. De nadruk bij deze verbondsmatige benadering ligt op de vraag hoe en langs welke weg de gevallen mensheid deel kan krijgen aan het heil. Binnen de structuur van een verbondsgedachte denkt men gemakkelijker allerlei antwoorden te kunnen vinden, die anders moeilijker te geven zijn. Ook een weerwoord op wat men als ketterijen beschouwde. Binnen het verbondsmatig denken kan men ook, bijna ongemerkt, heel kleine sprongetjes maken, waardoor zaken aan elkaar verbonden of inwisselbaar zijn. Deze overstapjes van het ene naar het andere worden zo vanzelfsprekend, dat men teken en werkelijkheid eenvoudigweg met elkaar vereenzelvigd.

Zie bijvoorbeeld de uitleg van Col.2 :11 in artikel 34 (laatste zin) van de Nederlandse Geloofs Belijdenis, waar besnijdenis en doop naar inhoud en bedoeling met elkaar vereenzelvigd worden. Onze vraag hierbij is dat als deze uitleg zou kloppen, waarom zou Paulus zich dan zo hebben moeten uitputten om aan te tonen dat de heidenen zich niet hoefden te laten besnijden. Als hij geloofd zou hebben dat de doop in de plaats van de besnijdenis was gekomen, dan had hij dat toch gewoon als argument kunnen gebruiken. Dat hij dat niet als argument gebruikt heeft, berust op geen andere grond dan dat het calvinistische verbondsdenken hem vreemd is. Vanuit de calvinistische verbondsleer is het echter maar een heel klein sprongetje van de oudtestamentische besnijdenis naar de nieuwtestamentische doop, zonder echt rekening te houden met waar deze afzonderlijk voor staan. Men ziet niet in dat het in Col 2:11 gaat om een indirecte vergelijking. Bovendien is het een verwijzing naar de besnijdenis van het hart, die reeds in het Oude Testament aangehaald wordt en op zichzelf niets te maken heeft met de besnijdenis die met handen geschiedt. Doop en besnijdenis worden niet identiek verklaard in dit vers (zie ook citaten achterop de brochure).

In het kielzog van de verbondsleer

Er kunnen verder nog heel wat voorbeelden gegeven worden van verwisselingen, waarbij het een voor het ander in de plaats gezet wordt. In het Verbondsdenken worden situaties van het natuurlijke Israël heel gemakkelijk toegepast op de Gemeente van Christus. De profetisch karakter van het Oude Testament gaat dan vaak helemaal op in de Kerk, zodat er van de letterlijke betekenis niets meer overblijft. Men ziet niet in dat de aardse beloften uit het O.T. voor Israël zijn en dat dit niet samenvalt met de geestelijke zegeningen voor de Gemeente. De verwarring ontstaat daar waar bepaalde aspecten van de heerlijkheid van het Nieuwe Verbond aan Israël toegezegd (zoals in Jeremia en Ezechiël b.v.) reeds nu afstralen op de Gemeente en dat men daarom denkt dat het hele toekomstige Nieuwe verbond (van het Vrederijk e.d.) reeds nu volledig in de Gemeente verwerkelijkt wordt. De gemeente deelt nu reeds de geestelijke zegen van het Nieuwe verbond. Op de laatste oudtestamentische Paasmaaltijd opent de Here Jezus het perspectief op het Nieuwe verbond, door te spreken over de beker van het Nieuwe verbond in Zijn bloed. Paulus maakt in 2 Cor.3:4-6 duidelijk dat dit alles te maken heeft met de nieuwe relatie tot Christus.

Hij laat zien dat de manier waarop God zich in het aardse theocratische Israël openbaarde totaal anders is dan Zijn weg met de Gemeente. In de calvinistische verbondsbeschouwing worden deze vaak op een onontwarbare manier met elkaar verstrengeld. Denk daarbij ook aan de vervangingsleer. De belofte voor Israël springt haast automatisch over op de Gemeente. Ook worden de sabbatswetten als vanzelfsprekend op de zondag toegepast. Men heeft van het Hoofd van de Gemeente een Verbondshoofd gemaakt, waarmee je dan ook onmiddellijk de positie van het hele christelijke gezin hebt bepaald. Op grond van 1 Cor. 7 :14 en 1 Cor. 11:3 wordt Paulus binnengehaald als een verbondsmatig denker. Er wordt ook binnen de verbondsgedachte gesproken van Volkskerk of een Christelijke Natie (synoniem met gedoopte Natie) . Soms leidt dit alles tot zeer absurde consequenties: Jesaja 65 wordt dan omschreven als de toestand in de hemel of om het bij de aarde te houden 'van de overheid wordt verwacht dat ze mensen die Bijbelse afdwalingen leren gaan bestrijden en bestraffen'. Het werk dat Ezechiël omschrijft voor de toekomstige tempel wordt toegepast op het werk van de vrouwen in de kerk. Daarbij is er niet meer een afzonderlijk toekomstig Godsrijk, want in de verbondsleer is Christus de Koning der Kerk. Je kunt binnen het denkkader van de Verbondsleer altijd heel gemakkelijk een stapje verder gaan met vergeestelijken en van alles uit het Oude Testament toepassen op de Kerk.

De beloften aan Abraham

Natuurlijk is er sprake in de Bijbel van allerlei verbonden, maar waar we toch wel veel moeite mee hebben is om één van die verbonden toe te passen op de bedeling van de Gemeente en om zo de hele Bijbel te laten opgaan in een verbondsstructuur. Hoe functioneert het verbond dan wel bij Paulus bijvoorbeeld. Hij spitst de 'verbonden' toe op Israël (Rom 9:3). In de brief aan de Galaten tilt hij de beloften aan Abraham geschonken er boven uit. De belofte van een nakomeling (Izaak) en een Nakomeling (de Here Jezus). In dit Nakomelingschap ligt het universele heil voor Jood en heiden besloten. 'Want de genade Gods is verschenen heilbrengend voor alle mensen'. Dit sluit aan op de universele belofte uit Genesis 3 :15. De belofte werd ook aan Noach, en na Abraham ook aan Izaak, Jacob en David (zie 2 Sam. 12:12-13) geschonken. In dit alles wordt verwezen naar Christus. In Christus zullen alle geslachten der aarde gezegend worden (dus niet alleen bepaalde stamreeksen). Tegelijkertijd wordt ook de landbelofte aan Abraham gegeven. Hierbij gaat het om het concrete Israël.

Paulus beschouwt de belofte en de wet in de brief aan de Galaten niet in tegenspraak met elkaar, maar wel als een tegenstelling als het gaat om behoudenis door geloof of door de werken. In dat opzicht is het wet of Evangelie. De wet werd 430 jaar na de belofte gegeven. Deze wet was een regeling van allerlei uiterlijke zaken, waar Israël mee in moest stemmen. Bij het Sinaitisch Verbond gaat het om de Joden met het oog op het theocratische aardse koninkrijk. Dit is van een totaal andere orde dan de Gemeente van Christus, die ontstaat na de uitstorting van de Heilige Geest. Temidden van alle volken der aarde nam Israël een bijzondere plaats in en bij de openbaring van Christus als koning zal Israël na de bedeling van de Gemeente (bestaande uit Messiasgelovige Joden en Messiasgelovige heidenen) een aparte heerlijke toekomst hebben. De kerk heeft de zegen voor zichzelf opgeëist en de vloek aan Israël gelaten. Mocht men daar wel weer zicht op krijgen dan moet men het verbondsdenken bijstellen. Het priesterschap van alle gelovigen heeft sterk geleden onder dit denkkader. Het cultuurmandaat (de opdracht aan Adam om de aarde te bebouwen en te bewaren) krijgt in sommige delen van de kerk vaak prioriteit boven de zendingsopdracht. Men steekt meer energie in het politieke gebeuren dan in de zendingsopdracht. Naar de vrijzinnige kant toe wordt het een sociaal evangelie en naar de streng orthodoxe kant toe wordt het een kwestie van : 'Als de God de wereld wil bekeren, dan heeft Hij ons daarvoor niet nodig, dan zal Hij daar zelf wel voor zorgen.' Heel vaak reikte de zendingsopdracht niet verder dan het eigen Jeruzalem, met gelukkig enkele heel goede uitzonderingen.

Het enigszins doorbreken van het verbondsmatige denken

Voor die goede uitzonderingen is er wel een verklaring te geven.

Reeds in de 17 e eeuw komt er een doorbraak vanuit het piëtisme. Het gaat dan niet meer in eerste instantie om ons als kerk, maar de Here God heeft mij op het oog. Niet een automatisch erbij horen, maar persoonlijk geloof in Christus, met nadruk op persoonlijke bekering en persoonlijk bijbellezen. Zendingsdrang en christelijke betoning van de liefde wordt uiterst belangrijk.

Hieruit kwam in sommige gevallen ook voort het verlangen om op eigen belijdenis gedoopt te worden. Naar de mate dat er een duidelijker onderscheid gemaakt wordt tussen de concrete beloften aan Israël en de vervulling van de belofte aan Abraham in de persoon van de Here Jezus, hoeven de profetieën niet meer vergeestelijkt te worden

Bij een groot deel van de Nadere Reformatie neemt het geloof in de toekomst van Israël op grond van de beloften uit het Oude Testament een bijzondere plaats in. Bij hen werd de landbelofte niet vergeestelijkt en was er geloof in een toekomstige massale bekering van 'gans Israël'. De eigenlijke doorbraak komt vanuit de 'opwekkingsbewegingen', waar de Gemeente weer wordt gezien als een verborgenheid. Een tussenbedeling waar in het Oude Testament met geen woord over wordt gerept, zodat de Gemeente dan ook niet ingeperst kan worden in de structuur van het Sinaitisch verbond, zoals dat voor Israël bedoeld was. Voor hen kan die Gemeente dan ook niet vereenzelvigd worden met de heerlijke toekomst voor Israël. In dit opzicht komen ze als Bijbelgetrouwe christenen, min of meer los te staan van bindende belijdenisgeschriften, ontstaan vanuit de Reformatie.

De nadelige gevolgen van de verstrengeling

De belofte van God wordt heel vaak vereenzelvigd met het Sinaitische Verbond en via die lijn toegepast op de Kerk van Christus. De wereld die God lief heeft in Joh. 3 :16 is dan de wereld van de uitverkorenen, volgens deze zienswijze. De wet komt nu via de dankbaarheid de achterdeur weer binnen. In de geschiedenis heeft de verbondsl eer in samenhang met een scheefgetrokken uitverkiezingsleer belemmerend gewerkt voor zending en evangelisatie. Men heeft tevens het zicht op de heerlijke toekomst van Israël verloren, met een speciale opdracht ten opzichte van de andere geslachten der aarde. De periode van de wet had een totaal eigen identiteit tot aan Christus (Gal.3). De wet deed de belofte aan Abraham niet teniet, maar deze belofte had in geestelijke zin prioriteit over de wet. De Here God schenkt genade op basis van de belofte en niet op basis van de wet. Die twee mogen niet met elkaar verweven worden, wat de Joden vaak probeerden in de eerste Gemeente. Ze wilden dan de belofte en eis aan elkaar verbinden. Dit is zo eigen aan onze menselijke natuur dat door heel de kerkgeschiedenis heen dit heeft stand gehouden. Daarom is het rooms katholieke zuurdeeg ook na de reformatie blijven doorwerken. Vanaf de beginne is het Gods bedoeling geweest dat het heil, de verlossing, de zaligheid enkel en alleen haar grond zou vinden vanuit de belofte. Anders is genade geen genade meer! De Here God heeft nooit de bedoeling gehad om de wet de plaats te laten innemen van de belofte of zelfs maar een aanvulling te laten zijn, als het ging om de Verlossing. Als het gaat om het persoonlijk heil dan ligt de vervulling van de belofte in de unieke persoon van de Verlosser, de Here Jezus Christus.

Er is geen andere manier om deel te hebben aan de belofte van het heil dan door het geloof in het plaatsvervangende verlossingswerk van de Here Jezus Christus, het concentratiepunt van de belofte. Deel hebben en deel krijgen aan Christus, is deel hebben aan de belofte, afgezien van welke lijn der geslachten dan ook. Christus is de vervulling van de belofte. Al ons spreken over belofte kan nu vervangen worden door spreken over Christus. We verbinden ons geloof niet meer aan de belofte, maar aan Christus zelf. We leven niet meer naar iets toe, maar we leven vanuit Christus, door het geloof. Omdat ik in Christus ben, hoef ik ooit maar enige twijfel te hebben over mijn uitverkiezing. In Hem ben ik uitverkoren. Dit staat los van welke calvinistische verbondsstructuur dan ook.

Spreken over verbonden in de Bijbel is beeldspraak

Het gaat bij een verbond om een metafoor (een concreet woordgebruik van een abstract gegeven), waarvan de betekenis gezocht moet worden in het toenmalig gebruik van dit concrete. In het geval van de belofte aan Abraham is het zelfs beter om te spreken van testament, omdat er eerder sprake is van een toezegging en toepassing van buitenaf. Het krijgt z'n concrete vervulling gedeeltelijk via en gedeeltelijk in het aardse volk Israël. Hierbij gaat het om de kennisgeving van de manier waarop God voor een bepaalde tijd een relatie aangaat met een bepaald deel van de natuurlijke nakomelingschap van Abraham met het oog op Christus en met de nakomelingschap als geheel via Izaäk en Jacob (Israël). De besnijdenis is daarbij evenzeer een teken als een verplichting. Deze met Abraham aangegane betrekking betreffende volk en land werd op de Sinaï bekrachtigd en vormde vanaf toen de basis voor het volksbestaan van Israël. Het gaat hier om een volksverbond, omdat niet alleen de natuurlijke nakomelingen van Abraham, maar allen die deel uitmaakten van hun huis, ook al zijn ze niet van hun nageslacht erin worden opgenomen (Gen. 17:12). Op zichzelf had dit Sinaïtische gebeuren geen geestelijke betekenis, omdat het verbond der belofte hierdoor niet opgeheven werd, maar hieraan parallel zou meegaan tot aan de vervulling. Zo zal Mijn verbond **in uw vlees zijn**. Dit wijst heen naar de vervulling via Israël (Rom.9:4). Aan hen behoorde de orde en de regeling van zaken onder de Wet, zoals de Here God dat bedoelde.

En wij dan?

De openbaring van de Here God houdt niet op bij Israël. Als Paulus zijn roeping omschrijft dan heeft hij het over de bediening van het nieuwe verbond. Was het oude verbond reeds heerlijkheid, het nieuwe is overvloedig in heerlijkheid, maar die twee moeten niet met elkaar vermengd worden. Door de boodschap van Jezus Christus kunnen wij kennis nemen van deze heerlijkheid (2Cor.3). In deze tussenbedeling mogen wij brieven van Christus zijn. Wij worden een zichtbare realiteit naar het bestel van de Geest, zoals dat over Israël zal komen, als ze zullen zien Wien zij doorstoken hebben. Wij zijn nu brieven geschreven met de Geest van God op tafelen van vlees in de harten. In al onze beperkingen mogen we de heerlijkheid des Heren weerspiegelen in de mate dat wij opvangen. Wij leven nu nog in bezet gebied, onder de Vorst der duisternis. Maar onze bediening houdt dus ook in dat we nu reeds mogen verkondigen dat die heerlijkheid straks in het Vrederijk op grond van Jer. 31:31 v.v via Israël in al haar volheid openbaar zal worden. Dat is het herstel van een theocratisch koninkrijk, waarin Christus als Koning deze wereld zal regeren in vrede en gerechtigheid. Dan is de wereld niet meer bezet gebied, maar van de Satan bevrijd gebied. Wij mogen ons verheugen in een God die zo door en door rechtvaardig is en handelt, zodat we geen vragen overhouden. Ook niet aangaande onze kinderen, want de verborgen dingen horen bij God en de geopenbaarde dingen bij de mensen. Als Paulus aantoonde dat er vergeving van zonden is met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, dan maakt hij geen onderscheid tussen zogenaamde verbondskinderen en niet-verbondskinderen, want hij spreekt tot de heidenen in Handelingen 17. Verder is er geen enkele reden om te veronderstellen dat gedoopte kinderen uit gezinnen met gelovige ouders een voorrangpositie hebben boven niet-gedoopte kindertjes. Kinderen uit christelijke gezinnen hebben wel een bevoorrechte positie en dat zelfs nog helemaal afgezien van het feit of ze wel of niet opgedragen zijn in een gemeente. 'Aan moeders hand tot Jezus', daar heb je geen calvinistische verbondsconstructie voor nodig. Als de kentekenen van het nieuwe verbond beleefd worden, dan zal daar een grote kracht van uit gaan. Niet een leven naar de letter, maar naar de Geest, want de letter doodt, maar de Geest maakt levend. De grondstructuur van het nieuwe verbond is het tegenbeeld van het oude Sinaïtisch verbond. Het nieuwe verbond zegt ons: 'Niets van mijzelf, alles van en door de Heer!'

APPENDIX

HOE MOET IK OMGAAN MET .....BAPTISME?

Een artikel met deze titel stond in het Veens Kerkblad van 17 november j.l. . Het stond anoniem onder Drieluik-Wijk-Oost -met de vermelding: overgenomen uit de Catechisant. Wij zullen het in gedeelten overnemen en er zo nu en dan enkele kanttekeningen (cursief en omljnd) als weerwoord bij plaatsen.

In de bijbel komen we het woord baptist en baptisme ook tegen. Het woord baptist is namelijk van Griekse afkomst. Johannes de Doper in het Grieks Johannes Baptistes. Wij bedoelen in onze tijd met de uitdrukking baptist niet iemand die doopt of die voor de doop is of zelf gedoopt is. Maar iemand die tegen de kinderdoop is en voor de volwassendoop (of beter gezegd) voor de gelovigen-doop is.

Er wordt terecht aangegeven dat het woord "baptist" een griekse afkomst heeft, er had bij verteld kunnen worden dat het afgeleid is van een woord dat onderdompelen of indompelen betekent. Geef een kind van de zondagschool de opdracht om een klein potloodje onder te dompelen in een glas water en zie dan eens wat er gebeurt. Daarmee is dus de oorspronkelijk vorm van de doop aangegeven en van daaruit kan ook Romeinen 6, waarin gelovigen heel persoonlijk worden aangesproken, worden verstaan. Het gaat om het teken van begraven worden en weer opstaan uit het graf. Hoewel Romeinen zes verderop in het artikel wordt vermeld, is het jammer dat de schrijver daarbij een verwrongen toepassing op kleine kinderen geeft.

Er wordt beweerd dat een baptist iemand is die tegen de kinderdoop is. Dit is een verkeerde nadruk, omdat baptisten heel goed kunnen voorkomen in die landen waar helemaal geen calvinistische doop aan kinderen voltrokken wordt. Ze zijn heel gewoon voor het instand houden van het beeld dat de onbevangen lezer van het nieuwe testament heeft als het gaat om de doop.

Hoe komt het dat mensen zo denken? Ik zal een voorbeeld geven. Toen Spurgeon als jongen van vijftien jaar ernstig ziek werd, gebeurde het eens dat de dominee van de school hem (en de andere leerlingen van de klas) vroeg: waar staat in de Bijbel dat kinderen gedoopt mogen worden? Spurgeon deed z'n uiterste best om dat te vinden. Hij was als kind zelf gedoopt door zijn grootvader of vader en dus was hij voor de kinderdoop. Maar hij kon nergens in de Bijbel vinden dat kinderen gedoopt moesten of mochten worden, hoe goed hij ook zocht. En omdat hij niet thuis woonde (hij was op kostschool of zo), kon hij het ook zijn vader niet vragen. Dus, toen die man een week later aan de klas vroeg: waar staat dat kinderen gedoopt moeten worden, wist Spurgeon geen antwoord. En zo is deze jongen helaas baptist geworden: tegenstander van de kinderdoop en voorstander van de "grootdoop".

Hoe moeten we met deze opvattingen omgaan? En met deze (soms heel ernstige en gelovige mensen). Die mensen kunnen waarlijk kinderen van God zijn. Daarom moeten we nooit die mensen negatief en vijandig benaderen. Iemand als John Bunyan, de schrijver van de "Christenreis" was baptist. Ook een godzalige predikant als J.C.Philpot was baptist. En zoals ik al schreef : ook de grote en zeer zegenrijke prediker Charles Haddon Spurgeon. Maar dat alles neemt niet weg dat het baptisme ons van een grote schat berooft; en daarom moeten we er niet positief tegenover staan.

Als o.a. Dr. Hoek in zijn boek over de visie van Spurgeon op de bijbelse doop schrijft, dan laat hij nog wel iets meer weten, dan dat Spurgeon erin geluisd is door een schoolpastor. Dit in tegenstelling tot het artikel daarover. Het standpunt van Spurgeon sindsdien (en dat is het na jarenlange bijbelstudie gebleven) is dat de beslissing tot het ondergaan van de doop aan niemand anders gedelegeerd kan worden (ook niet aan ouders), maar heel persoonlijk tot stand moet komen als een reactie op het komen tot een persoonlijk geloof in het verzoeningswerk van Christus. De doop is het teken van vereenzelviging met de dood en opstanding van de Here Jezus.

Als hier sprake van 'bevestiging' (zegel) zou zijn dan is het slechts van de kant van de gelovige die het in het openbaar 'amen' zegt op het volbrachte werk van Christus. Bij de voorbeelden van gezinnen die gedoopt worden in de bijbel kan het dan ook alleen maar gaan om daarvoor in aanmerking komende leeftijden. Als er in het artikel staat dat Spurgeon helaas baptist is geworden, dan mag de schrijver van deze vaststelling niet vergeten, dat de Here God de bediening van Spurgeon rijkelijk gezegend heeft en hij zich helemaal niets heeft aangetrokken van 'deze veronderstelde dwaalleer'. Dit geldt eveneens voor Bunyan, Philpot, Huntington en nog vele anderen, die alleen de bijbel het gezag hierover toe wilden kennen. Die zegen aan welke kant dan ook, bewijst niet altijd iemands gelijk, maar wel dat de Here God noch het één noch het ander zo doorslaggevend vindt, dat hij zijn zegen slechts daarom aan iemand zou onthouden. Denk o.a. maar aan het werk van Friedensstimme en lees het geschrift van Spurgeon over: "Alles is genade".

Welke schat wordt ons door deze leer van het baptisme ontnomen?
De schat van het verbond.

Dat ook kinderen bij het verbond van God horen, zien de baptisten niet, geloven ze niet.

En daarom zeggen ze dat een kind het teken en zegel van het verbond, namelijk de doop, niet mag ontvangen.

Hoe denken wij hierover? Uit een paar volgende stukjes van Johannes Calvijn, kunt u lezen over de rijkdom van doop.:

"Het is wenselijk op te merken, waarnaar de Satan met zo grote sluwheid streeft wanneer hij de kinderdoop bestrijdt, namelijk om ons de bijzondere vrucht van vertrouwen en geestelijke vreugde die hieruit verkregen moet worden, te ontrukken en van de eer der Goddelijke goedheid net zoveel af te nemen.

Want hoe lieflijk is het voor vrome harten om niet alleen door het Woord, maar ook door het aanschouwen van hun ogen, ervan verzekerd te worden dat ze zoveel genade bij de hemelse Vader verkrijgen dat hun nakomelingschap een voorwerp van Zijn zorg is? Want hierbij kunnen we zien dat Hij tegenover ons de functie op Zich neemt van een vooruitziend Huisvader, die zelfs na onze dood de

zorg voor ons niet laat varen, maar ook voor onze kinderen zorgt en maatregelen tot voorzorg neemt.

Moeten wij hier niet, naar het voorbeeld van David, met ons ganse hart opspringen tot dankzegging, opdat Zijn Naam door zulk een bewijs van goedheid geheiligd wordt? Hierom, hierom ongetwijfeld is het de Satan te doen, wanneer hij de kinderdoop met zoveel geweld aanvalt, namelijk dat deze betuiging van Gods genade uit de weg geruimd wordt en dat de belofte die zich daardoor aan onze ogen vertoont, langzamerhand eindelijk verdwijnt. En daaruit zou niet alleen een goddeloze ondankbaarheid tegen God ontstaan, maar ook zeker traagheid om de kinderen tot vroomheid te onderwijzen. Immers wij worden door deze prikkel er niet weinig toe opgewekt om hen in de ernstige vreze Gods en in de onderhouding van de wet op te voeden, wanneer wij overdenken dat ze van hun geboorte af door Hem als Zijn kinderen worden bechouwd en erkend. Laat ons daarom, wanneer we niet boosaardig Gods weldadigheid willen verduisteren, Hem onze kinderen aanbieden, aan wie Hij een plaats toegekend heeft onder Zijn vrienden en huisgenoten, dat is onder de leden van de kerk.

Zo schrijft de Nederlandse geloofsbelijdenis, in art. 34: Wij verwerpen de dwaling der wederdopers, die de doop van kinderen der gelovigen verdoemen. Wij geloven dat men behoort te dopen en met het merkteken van het verbond te verzegelen, zoals de kinderen in Israël besneden werden op dezelfde beloften, die aan onze kinderen gedaan zijn. En voorwaar, Christus heeft Zijn bloed niet minder vergoten om de kinderen der gelovigen te wassen, dan Hij gedaan heeft om de volwassenen. En daarom behoren zij het sacrament te ontvangen van wat Christus voor hen gedaan heeft. En hetgeen de Besnijdenis deed aan het joodse volk, dat doet de doop aan onze kinderen, waarom Paulus de doop noemt de besnijdenis van Christus.

De argumentatie van het artikel gaat uitsluitend via de katrol van de belijdenisgeschriften en verderop zelfs via de kanttekeningen in de statenbijbel. De lezers van het kerkblad zullen dit gewend zijn, maar deze manier van redeneren is natuurlijk onbruikbaar voor mensen die het allerhoogste en allerlaatste gezag toekennen aan de bijbel zelf. Welbeschouwd gaat het eigenlijk helemaal in eerste instantie niet om de kinderdoop.

Het gaat om een bepaalde verbondsbeschouwing, die inhoud en bedoeling van doop en besnijdenis volkomen met elkaar vereenzelvigt. Een vermenging van het geestelijke en het natuurlijke, van een teken en een betekende zaak. Aanhangers van de doop op geloof zullen het niet in hun hoofd halen om de principes van het Sinaitische verbond te vereenzelvigen met de belofte aan Abraham. De Catechisant laat weten dat de kinderdopers een grote schat ontroofd wordt door de baptisten. Die grote schat is dus het verbond. Uit de hele verdere beschrijving blijkt dan dat het daarbij gaat om een gestructureerd verbondsdenken, zoals we dat o.a. tegenkomen bij Calvijn, in de belijdenis van Westminster en in de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Het is (nog) niet echt tot de gereformeerde gezindte doorgedrongen, dat de basis van die verbondsbeschouwing zeer smal en uiterst speculatief is. (zie eerste deel van de brochure) Het gebruik van de bijbelverzen aangaande het verbond des vredes (op grond waarvan Christus als Verbondshoofd wordt beschouwd) en het Adamietische werkverbond (waarbij de zondeval wordt gezien als verbondsbreuk) is gewoonweg speculatief omgaan met de Schrift. Nochtans moet deze constructie dienen als ondersteuning voor een bepaalde leer van het Genadeverbond. Vanwege de zwakke basis blijft deze constructie zeer aanvechtbaar. Haal er één steentje uit en de hele verbondsconstructie zakt in elkaar. Nog afgezien daarvan geeft de reformatorische leer aangaande het nieuwe verbond als voortzetting van het oude verbond een vermenging te zien, waar vele ernstige bijbelonderzoekers beslist niet achter kunnen staan. Deze bijbellezers zien de reformatorische aaneenrijging van allerlei bijbelverzen ter ondersteuning van hun leer van het 'vernieuwde' verbond als ondeugdelijk. Men kan niet staan achter de verbondsmatige beschouwing, waarbij men de nieuwtestamentische gegevens als op één lijn ziet met de oudtestamentische gegevens en waarbij men het nieuwe testament slechts als een vollediger en uitgebreider uitwerking beschouwt van het oude verbond. Of waar inhoud en bedoeling van de besnijdenis identiek zou zijn aan die van de doop.

Het artikel gaat verder met: Het is dus een feit dat het baptisme ons van de kinderdoop berooft. En daarmee beroven ze ons van geen kleine en onbetekenende zaak, maar van een grote schat. Hoezo?

Onlangs las ik bij Justus Vermeer (een ouderling uit de tijd van onze oudvaders, die ook preekte) de volgende verrassende zin : Gods kinderen vermaken zich bijzonder in hun doop. Dit is voor hun ziel een belangrijk iets: daar God voor hen gezorgd heeft en dat zij in de kerk werden ingelijfd, toen zij nog onwetende kinderen waren. Dit is bijzonder tot hun sterkte en verzegeling.

En er is nog meer. Lees eens verder in dat oude formulier mee: "Ten andere, als wij in de naam des Zoons gedoopt worden, belooft Hij aan ons, dat alles wat de Zoon van God gedaan en geleden heeft, ons eigendom is, zodat Hij de Zaligmaker van ons en onze kinderen is, en ons met Zijn zaligmakende genade zalft.; dat Hij door Zijn heilige ontvangenis, geboorte, lijden, en sterven van alle onreinheid en zonden verlost heeft, en al onze vervloeking aan het kruis genageld heeft (Gal 3;13), dat Hij die met Zijn bloed gewassen en met Zich begraven heeft (Rom 6:4) en dat Hij ons op deze manier van helse pijn bevrijdt, opdat Hij ons door Zijn opstanding en hemelvaart met Zijn gerechtigheid zou bekleden (Rom 4:24) nu voor de hemelse Vader zou voorbidden (Rom 8:34) en ons in het laatste oordeel zonder vlek voor het Aangezicht des Vaders zou voorstellen. (Efeze 5:27) "

(Deze oudschrijver zegt niet meer dan de redeneringen van de gereformeerde belijdenis. Het is een weergave van wat te vinden is in de drie Formulieren van Eenheid, met name in de Nederlandse Geloofsbelijdenis art. 15 en 34; maar verder ook de Heidelbergse Catechismus in de antwoorden 66, 72, 74 en 78. Zie ook de Dordtse Leerregels hfdst. 1 art. 17 In deze redeneringen is dan ook volop stof aanwezig om tot allerlei kerkscheuringen te komen. {J.S.})

Hoe grote schatten stalt dit oude formulier voor ons uit. O, wat zijn we dwazen om dit alles te verachten! Denkt u / jij wel eens na over uw / jouw Doop? Er staat nog meer: Ten derde, als wij in de Naam des Geestes gedoopt worden, wordt ons beloofd dat de Heilige Geest in eeuwigheid de Leraar en Trooster van ons en van onze kinderen zal zijn (Johannes 16:17 en 13) en dat Hij ons tot waarachtige lidmaten van het Lichaam van Christus maakt (1 Cor. 12:13), opdat wij met alle lidmaten van de Christelijk Kerk) aan Christus en aan al Zijn goederen deel zouden hebben.

Zodat onze zonden in eeuwigheid niet meer gedacht worden (Jer.31:34), dat ook die zonden en zwakheden die ons nog overblijven, hoe langer hoe meer gedood zouden worden (Rom. 6 :11), dat in ons een nieuw leven begonnen wordt, waar dit vlees aan het heerlijk Lichaam van Christus gelijkvormig zal zijn (Fil 3:21 – 1 Cor. 15:49) De baptisten ontkennen dit. Zij zeggen: Dit is alleen waar als u eerst bekeerd bent, maar onze oudvaders en onze belijdenisgeschriften zeggen: Dit is in de belofte waar voor alle kinderen van de gemeente. En daarom mogen ze al jong gedoopt worden.

Door een waar geloof worden al deze heerlijke schatten nu persoonlijk uw / jouw eigendom. In de belofte aan u / jou toegezegd, door het geloof door u / jou aangenomen. Gelooft u / jij God niet? Dan zult u / jij in de rampzaligheid het water van uw / jouw Doop voelen branden in uw / jouw ziel! Smeek de HEERE om u / jou geloof te geven! Vervolgens wil ik u vanuit Gods Woord aantonen dat het Gods bedoeling is om de kinderen van Zijn kinderen te dopen. We kijken naar het Oude Testament. God stelt de besnijdenis in. De besnijdenis is het teken van Gods verbond. Abraham moet zich besnijden als teken dat hij bij Gods verbond hoort en dat hij dit verbond van God accepteert. Als God dit teken geeft zegt Hij erbij, ook uw zonen en kleinzonen enzovoort moeten dit verbondsteken ontvangen. Stel u voor dat er niets meer bij stond. Dan zou Abraham hebben gedacht (in ieder geval zou ik dat wel hebben gedacht): dat moet dan gebeuren wanneer mijn zonen tot geloof zijn gekomen. Als ze het verbond van God ook zelf persoonlijk accepteren en inwilligen.

Als we de gedachtengang van de baptisten volgen is dat de enige gevolgtrekking. Maar wat blijkt? Als u uw zoon besnijdt (en het teken van van Mijn genade-verbond geeft) moet u dat doen wanneer het jongentje acht dagen oud is! Kon dat jongentje al iets begrijpen van Gods verbond?

Vast niet! Kon hij het verbond persoonlijk aanvaarden of accepteren? Net zo min! En toch hoort hij al bij Gods verbond en dus moet hij al het teken van dit verbond ontvangen. Nu dit is eeuwenlang de praktijk geweest in **Israël**. De jongentjes werden besneden op de achtste dag. Ze hoorden bij Gods verbond en dus moesten ze het teken ervan krijgen. In het Nieuwe Testament zet God Zijn verbond met de mensen voort. Alleen is nu de doop in de plaats van de besnijdenis gekomen. De inhoud van de besnijdenis is precies dezelfde als de inhoud van de doop. Alleen het uitwendige zichtbare teken is veranderd. Want Paulus schrijft over de besnijdenis dat die een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs is. De inhoud en de bedoeling van de besnijdenis is dus niet iets wat alleen voor de Oudtestamentische tijd gold, al gold het (zichtbare) teken wel tot die tijd alleen. De inhoud en het doel van de besnijdenis (nu als doopteken) geldt nog.

(Als die twee absoluut identiek zijn, waarom moesten de bekeerde Joden in Handelingen 2 dan toch nog gedoopt worden?-J.S.)

Wat is dan de inhoud en de bedoeling van de besnijdenis / de doop? Een zegel te zijn. Een zegel is een bevestiging. Waar is de besnijdenis en de doop dan een bevestiging van? Paulus schrijft: van de rechtvaardigheid des geloofs. Dat betekent de rechtvaardigheid door het geloof. Wat is eigenlijk rechtvaardigheid? Dat we in een rechte verhouding met God komen te staan. Door de zonde is alles krom en verdraaid geworden. Er is niets recht. Wij staan helemaal niet meer in de rechte verhouding tot God. Hoe verandert dat. Er zijn twee mogelijkheden. Ten eerste als wij al onze zondesschuld vergoeden en de Wet van God volmaakt gehoorzamen. De tweede mogelijkheid is door de vergoeding/ betaling van Jezus Christus in onze plaats en Zijn gehoorzaamheid aan de Wet in onze plaats. De eerste mogelijkheid is in de praktijk een onmogelijkheid en de tweede mogelijkheid is nog de enige overblijvende mogelijkheid ***(Vanwege de vanzelfsprekendheid de argumentatie hiervan weggelaten -J.S)*** Wat doet nu de besnijdenis/doop? God maakt deze tot een zegel/verzegeling / bevestiging van de geloofsrechtvaardigheid. Eenvoudig gezegd komt het hier op neer: in het teken van de besnijdenis zegt God tegen elke jongen van acht dagen oud: Ik bevestig hiermee dat de enige rechtvaardigheid die u nodig hebt, in Jezus Christus ligt. Ik bevestig hiermee ook dat ik aan u deze geloofsrechtvaardigheid beloof.

De consequentie van deze redenering is natuurlijk dat de besneden bekeerde joden uit Handelingen die bevestiging twee keer hebben ondergaan (eerst al bij hun besnijdenis en later bij hun doop op geloof)- tenzij aan de doop op geloof een andere inhoud gegeven wordt (wat baptisten doen!). De reformatorische beschouwing brengt men in het doopformulier het zegenen van de kinderen door de Here Jezus in verband met de kinderdoop. Ook past men de belofte van de heilige Geest, (waar Petrus in handelingen 2 over spreekt), toe op babies. Van daaruit is het dan ook maar een kleine speculatieve stap naar het gezin van de stokbewaarder. Voor het gemak ziet men dan even over het hoofd dat er staat dat hij met zijn hele huis gedoopt werd, omdat hij met zijn hele huis gelovig was geworden.

Het artikel gaat verder:: Wat God in de besnijdenis doet doet God ook in uw doop. Niet pas als u gelooft (zoals de baptisten zeggen), maar al als klein kind van een paar dagen oud (**Baptisten zouden het hier natuurlijk mee eens zijn als ze zouden kunnen geloven dat God in de besnijdenis hetzelfde doet als in de doop- J.S**) Daarom komt het bij de besnijdenis en bij de doop aan op geloof? Hebt u geen geloof, dan hebt u niets aan aan uw doop. Maar vertrouwt u de HEERE dan bezit u alles wat God u in uw doop verzegelt. Dit nu betreft het verband tussen de Doop en het verbond. Nu gaan we verder kijken hoe in het Nieuwe Testament wordt geschreven over kinderen der gemeente. Een belangrijke tekst is 1 Cor. 7:14. Paulus heeft het over het huwelijk, waarvan de man een Christen is geworden en de vrouw een heidin is gebleven (of net andersom). En hij zegt dat zo'n huwelijk niet ontbonden hoeft te worden. Waarom niet? Hij schrijft: "Want de ongelovige man is geheiligd door de vrouw en de ongelovige vrouw in de man". Dat betekent niet dat de heidense man of vrouw nu ook zalig wordt, maar wel dat er door het huwelijk met een Christen of Christin een band is gelegd tussende heidense man of vrouw en Christus. Dat betekent 'geheiligd' zijn.

Paulus schrijft verder dat de Corinthiërs dat hadden kunnen weten, want ze wisten ook al dat de kinderen uit zo'n gemengd huwelijk bij de gemeente hoorden. Hij schrijft n.l. in hetzelfde vers:

"Want anders waren de kinderen onrein, maar nu zijn ze heilig. Wat houdt het in dat kinderen heilig zijn? Dat deze kinderen in de belofte zijn inbegrepen (zoals Petrus in Hand. 2 zegt). U weet wel dat onze Bijbel in de zeventiende eeuw is vertaald. We noemden de vertalers wel de statenvertalers en de vertaling de Statenbijbel. In deze Statenbijbel zijn ook kanttekeningen geplaatst. Dat zijn verklarende voetnoten bij moeilijke teksten of uitdrukkingen. Ook bij 1 Cor.7 :14 staan verklarende voetnoten of kanttekeningen. Ik schrijf er een stukje van over.

"De gelovigen zijn met hun kinderen erfgenamen van Gods verbond. Dit voordeel kan de ongelovige wederhelpt (heidense man of vrouw) niet verhinderen of ongedaan maken door zijn ongelovigheid, omdat Gods genade in het heiligen van zo'n huwelijk krachtiger is dan het ongeloof van de andere wederhelpt, om het te ontheiligen."

Als de kinderen heilig zijn en niet onrein, horen ze bij de Christelijke gemeente. En het teken van de Doop is dan ook voor hen. Zeker volgens Genesis 17: 7. Als dit waar is voor een kind dat geboren wordt uit een gelovige en een heidense ouder, hoeveel te meer geldt dit dan van een kind dat wordt geboren uit een echtpaar die beiden godvrezend zijn! Toch lijkt het me moeilijker uit te leggen waarom een kind uit een heilig huwelijk **niet** gedoopt mag worden (en waarom dan niet?) dan om uit te leggen dat een heilig kind uit een heilig huwelijk **wel** gedoopt mag worden. De Doop is immers niet een teken van persoonlijk geloof, maar van Gods belofte en van Zijn verbond. En deze gelden al de heiligen, oud en jong. Hebt u alleen een uitwendige heiliging, zonder een waar geloof, dan verwerpt u de inhoud van deze heerlijke belofte van Gods rijke verbond. Maar dat neemt niet weg dat het teken van het verbond (de Doop dus) wel voor u is. Wat Paulus daar schrijft is niet nieuw. Het is op de Schrift gegrond. Lees maar Ezra 9 vers 2.. Daar gaat het over de kwalijke praktijk van sommige Joden, dat ze heidense vrouwen trouwden. En dat wordt als volgt omschreven: ".....zodat zich vermengd hebben het heilig zaad met de volken van deze landen." Wat wordt met het heilig zaad bedoeld? Niet: bekeerde Joden, maar nakomelingen van Abraham, ook al zijn ze nog onbekeerd. En de mannen mochten het teken en zegel van Gods verbond ontvangen (toen de besnijdenis). Zo mogen de kinderen in het Nieuwe Testament ook het teken en zegel van Gods verbond ontvangen, namelijk de Doop.

In deze alinea zien we opnieuw dat de schrijver zonder enige schroom het aardse volk Israël gelijk stelt aan het geestelijk volk 'de gemeente van Christus'. Je moet wel haast blind zijn om de stellen: "de doop is immers niet een teken van persoonlijk geloof". In Handelingen en overal elders is de voorwaarde expliciet of impliciet aanwezig: 'indien gij van ganser harte gelooft, dan is het pas geoorloofd om gedoopt te worden.' Zonder persoonlijk geloof is het onmogelijk om Gode te behagen. De oproep tot geloof gaat samen met of wordt altijd gevolgd door de oproep tot de doop.

Baptisten denken hier heel anders over. Zij leggen 1 Cor 7 vers 14 anders uit en betrekken het niet op de Doop. Nu is het op zich niet het belangrijkste om te weten of deze tekst ook op de Doop betrekking heeft, maar wel is voor u de vraag van groot gewicht: weet u wel dat u niet onrein bent maar heilig (verbondskind)? En wat zegt het u dat dit zo is?

Het geheiligd zijn van de ongelovige huwelijkspartner en de kinderen uit dat huwelijk wordt ter inlijving van de kinderen in de kerk gestaafd (maar niet van de ongelovige echtgenoot). Het geheiligd zijn hier heeft alles te maken met de wettigheid van het huwelijk en met de wettigheid van de kinderen. De kinderen uit dit gemengde huwelijk waren geen bastaards. Alleen bij deze verbondsmatige benadering, naar analogie van het aardse theocratische volk Israël, kan men spreken van een inlijving van kinderen bij de kerk. In het nieuwe testament vindt men daarvoor geen enkele rechtsgrond, omdat de gemeente niet samenvalt met een aards volk. In deze hele beschouwing is de doop als vervanging van de besnijdenis toch wel een zeer zwak argument. Het vaak gebruikte vers uit Colossenzen geeft niet de vervanging aan, maar duidt op een analogie van het afsnijden van de voorhuid met het afleggen van onze oude natuur, als Christus ons leven wordt. De doop mag daarvan de

Afbeelding zijn. Het is een indirecte vergelijking. In het nieuwe testament vinden we nergens een directe verwijzing naar de doop als vervanging van de besnijdenis. Het moet onze reformatorische medegelovigen dan ook ten zeerste bevreemden dat Paulus, die allerlei argumenten gebruikt om de Galaten van het toepassen van de besnijdenis af te houden nergens het argument van 'de doop in plaats van de besnijdenis' gebruikt

. Er is maar één reden voor te noemen en dat is dat Paulus heel gewoon geen deel heeft aan het reformatorische verbondsmatige denken, als het om de gemeente van Christus gaat. Natuurlijk heel duidelijk wel als het om Israël gaat. Er is alle reden toe om de reformatorische verbondsmatige benadering in de Gemeente van Christus af te wijzen. Het mag er dan op lijken dat men hiermee een grote schat afneemt van medegelovigen, maar niemand verliest iets wezenlijks als het alleen maar gaat om het beroven van een 'vermeende' schat. Als er dan in het artikel gesteld wordt dat de Satan de baptisten in zijn sluwheid van de kinderdoop heeft beroofd, dan kunnen ze met een gerust hart zeggen: 'Hoe grote winst, bij klein verlies'.

De heer Schotanus is aangesloten bij de baptisten-gemeente in Veenendaal. Hij heeft lang na zijn Bijbelschoolopleiding in Frankrijk in de vijftiger jaren nog de HBO-opleiding Theologie vanwege de Gereformeerde Bond in Ede in 1994 voltooid. Als vader van 6 kinderen en nu tevens als grootvader van 19 kleinkinderen, die allen ergens in een Gemeente van Christus zijn opgedragen, erkent hij als ex-leraar bij het christelijk onderwijs, helemaal afgezien van het reformatorische verbondsmatige denken, het belang van een christelijke opvoeding. Bij de kinderdoop erkent hij gaarne het aspect van het opdragen aan de Here, maar verbindt daaraan niet de inhoud van enig goddelijk teken of zegel van het verbond. Zijn standpunt is dat men deze kinderen later niet mag beroven van het recht om zelf zich op persoonlijk geloof te laten dopen, omdat zij het eerdere gebeuren niet als de Bijbelse doop ervaren.